

Univerzitet umetnosti u Beogradu
Fakultet dramskih umetnosti
Bulevar umetnosti 20, 11000 Beograd

Naučnom veću Fakulteta dramskih umetnosti u Beogradu

**Izdvojeno mišljenje o oceni ispunjenosti uslova za sticanje izbora u zvanje naučni saradnik
dr Jelene Guge**

Na osnovu molbe dr Jelene Guge da se pokrene njen izbor u zvanje naučnog saradnika (predate 07.10.2020), odluke Nastavno-umetničkog veća Fakulteta dramskih umetnosti u Beogradu o formiranju komisije u sastavu: dr Ana Martinoli, predsednik komisije, dr Nevena Daković, redovni profesor, član komisije, dr Ivan Medenica, redovni profesor i član komisije, Nina Mihaljinac, docent i član komisije i Dunja Dušanić, docentkinja Filološkog fakulteta i spoljni član komisije (2/1010, 06.11.2020.), kao i odluke nastavno-umetničkog veća Fakulteta dramskih umetnosti u Beogradu (2/1064, 24. 11. 2020.) o formiranju nove komisije za procenu uslova za sticanje naučnog zvanja dr Jelene Guge (promena je izvršena zbog aktuelne epidemiološke situacije, te su zamenjene predsednica komisije i spoljnja članica) u sastavu dr Nina Mihaljinac, docentkinja FDU i predsednica komisije, dr Milena Dragičević Šešić, profesorka emerita Univerziteta umetnosti u Beogradu i članica komisije, dr Nevena Daković, redovna profesorka FDU i članica komisije, dr Ivan Medenica, redovni profesor FDU i član komisije i dr Bojana Matejić, docentkinja Fakulteta likovnih umetnosti, spoljnja članica, u skladu sa kriterijumima utvrđenim *Pravilnikom o postupku, načinu vrednovanja i kvantitativnom iskazivanju naučnoistraživačkih rezultata istraživača* ("Sl. glasnik RS", br. 24/2016 i 21/2017) podnosimo Izdvojeno mišljenje koje sadrži zaključke i stavove suprotne onima iznesenim u Izveštaju Komisije.

Izdvojeno mišljenje utemeljeno je na načelnom stavu da oblast istraživanja i objavljenih radova kandidatkinje prevazilazi polja matičnosti Fakulteta dramskih umetnosti, koji samim tim ne može da da legitimitet izboru u zvanje.

Dr Jelena Guga (1978, Vršac) je teoretičarka umetnosti i novih medija, nezavisna istraživačica i autorka. Doktorirala je 2013. godine na temu *Telo i identitet u digitalnom prostoru* na Odseku za teoriju umetnosti i medija Centra za interdisciplinarnu doktorske studije Univerziteta umetnosti u Beogradu, pod mentorstvom prof. dr Miodraga Šuvakovića, čime je stekla zvanje doktora nauka teorije umetnosti i medija.

Oblast FDU-a, kao naučnoistraživačke organizacije sa sopstvenim naučnoistraživačkim oblastima i doktorskim naučnim studijama, je definisana kao oblast nauka o dramskim umetnostima i medijima. U tom smislu sledi da - iako predavači i istraživači Fakulteta u svom radu posežu za interdisciplinarnošću i razvijaju se u svojoj oblasti u pravcu interdisciplinarnosti (često uz saradnju sa drugim institucijama ili uz učešće istraživača iz drugih oblasti) – FDU kao NIO nije imanentno i pravno interdisciplinarnan na odgovarajući način. Drugim rečima, profesori, pa i članovi Komisije sa FDU-a, pripadaju matičnoj oblasti dramskih umetnosti i medija, te iako kao pojedinci članovi Komisije mogu da poseduju kompetencije koje zalaze u druga naučna polja, uzete zajedno one ne daju zasigurno kompetenciju NIO da izvrši izbor u zvanje.

S druge strane, interdisciplinarnu studiju UU su koncipirane kao suštinski interdisciplinarno polje, podržano sinergijom matičnih naučnih oblasti predavača i istraživača, koji dolaze, pored četiri fakulteta UU, i iz oblasti arhitekture, književnosti, prirodno matematičkog fakulteta itd. To jasno

ukazuje da je prava NIO koja suvereno može da oceni kvalifikacije za izbor u zvanje upravo Univerzitet umetnosti na kome je kandidatkinja i stekla zvanje doktora nauka.

Proučavanje medija na IDS UU podrazumeva njihovo poimanje kao interfejsa novih umetnosti, tj. novih umetničkih medija, koji kao takvi delaju u polju širokog spektra umetnosti uključujući i arhitekturu, muziku itd, a ne samo dramske umetnosti. Na taj način teme kojima se ove studije bave nalažu suštinski interdisciplinarni pristup kroz simbiozu evaluatora različitih disciplina. U prilog specifičnom interdisciplinarnom obuhvatu nauka IDS UU, koji kao takav ne postoji na FDU i predstavlja njihovu disciplinarnu *differentia specifica*, stoji i argumentacija ocene doktorske disertacije kandidatkinje, naslovljene *Telo i Identitet u digitalnom prostoru*. Sledeći navodi iz Izveštaja o oceni rada govore o izlaženju iz oblasti matičnosti FDU-a:

Rad razmatra „potencijalnosti interakcije i izvođenja kibernetičkog prostora kao novog urbanog pejzaža.“

„Nova digitalna ontologija je omogućila da se koncept i interpretativna slika tela redefiniše u odnosu na digitalno okruženje što je kandidatkinju usmerilo ka diskusiji hiperterminalskih identiteta“.

„Kandidatkinja je na pregledan a problemski razrađen način pokazala kako se u domenu savremene teorije umetnosti i medija mogu suočiti filozofsko-ontološka, estetičko-receptivna i kulturalno identifikaciona pitanja o vidljivoj i nevidljivoj ljudskosti u savremenosti“.

U prilogu nesaobraznosti matičnih oblasti govore i članovi Komisije na IDS UU: dr Miško Šuvaković, red. prof. Estetike FMU i mentor, dr Nevena Daković, red. prof. Teorije filma FDU, Dr Vesna Mikić, vanr. prof. Muzikologije FMU, Dr Nikola Dedić, docent Istorija umetnosti Filozofskog Fakulteta u Nišu, Dr Manojlo Maravić sa departmana za likovne umetnosti (u tom trenutku) Akademije Umetnosti u Novom Sadu, ukazujući da rad pripada interdisciplinarnom polju nauka o umetnostima - razmatrajući pitanja estetike, filozofije, ontologije, telesnosti i identiteta u kontekstu novih medija u službi umetnosti, a ne *medija* u smislu Studija *medija* na Fakultetu dramskih umetnosti.

Od 2013. do 2015. dr Jelena Guga je nastavila usavršavanje kao postdoktorand u Istraživačkom centru za nove tehnologije pri Univerzitetu zapadne Bohemije Plzen, / *New Technologies Research Center, University of West Bohemia in Pilsen (CZ)*, gde je kao naučni istraživač radila na naučnom projektu koji se bavio tehnološkim i kognitivnim unapređivanjem čoveka (Human Cognitive Enhancement (EXLIZ - NTC - 14). Istraživački centar za Nove tehnologije okrenut je inovacionim istraživanjima tehničkih nauka u sprezi sa „disciplinama iz oblasti humanistike, ekonomije, umetnosti i zdravstva“ pa je pravi a moguće i širi pandan IDS UU.

Navodi iz izveštaja Komisije sa ocenom ispunjenosti uslova za sticanje izbora u zvanje naučni saradnik dr Jelene Guge upravo i potvrđuju svestrani interdisciplinarni – tehničko-umetnički- opseg rada kandidatkinje:

„Trenutno radi na samostalnom istraživanju u oblasti (neuro)nauke i umetnosti koje obuhvata utelovljenu kogniciju u novomedijskim okruženjima i interfejsu između mozga i kompjutera (BCI – Brain-Computer Interfaces)“.

Dalje, u Izveštaju se navodi „U fokusu njenog rada su novomedijske umetničke prakse“, što nedvosmisleno znači da je takav rad u najširem polju umetnosti koje se i konceptualno i teorijski razlikuje od metoda i poimanja oblasti kompetencije FDU-a, koji samim tim pruža fragilan legitimitet, odnosno nelegitimitet.

Sumirano, impresivan naučnoistraživački obuhvat kandidatkinje jasno je u interdisciplinarnom polju koje je različito i šire od autentične interdisciplinarnosti FDU-a pripadajućeg „disciplinarnim okvirima“ dramskih umetnosti i medija. Stoga ustanova koje bi dale adekvatni legitimitet prema vrsti i opsegu interdisciplinarnosti daleko više je IDS UU, ali je moguća prava institucija, koja

pokriva tehničko filozofski novo materijalistički teorijski okvir istraživanja vaskolike umetničkih praksi, i Institut za Multidisciplinarna istraživanja Beogradskog Univerziteta.

Važno je imati u vidu da izbor u zvanje za molbe podnete preko Instituta FDU ide na MNO za jezik i književnost čime se eksplicirana nekompatibilnost dodatno povećava jer MNO razmatra reference koje pripadaju njegovom disciplinarnom polju. Ključna referenca kandidatkinje, inače izvanredan rad iz oblasti neuro nauka koji potpisuje sa još tri autora, naslovljen je „Visuotactile Integration Modulates Motor Performance in a Perceptual Decision-Making Task“ i bavi se empirijskim ispitivanjem teorijskih postavki o značaju telesnosti i kognitivnih postavki u okruženju virtualne realnosti. Drugi rad, „Ka proširenoj realnosti: dijalektika fizičkog i virtuelnog prostora“, objavljen je u časopisu *Sociološki pregled* koji pripada grupi časopisa društvenih nauka - sociologija i demografija što ukazuje da je interdisciplinarno istraživanje umetnosti *en general* podjednako blisko MNO za filozofiju, psihologiju, pedagogiju i sociologiju.

Na kraju, mišljenje koje donese NIO koja nije matična za interdisciplinarnost koncipiranu na način zastupljen u kandidatkinjom radu može biti dovedeno u pitanje u bilo kom trenutku i na bilo kojoj instanci kako na štetu kandidatkinje tako i na štetu FDU-a. S druge strane, podnošenja molbe preko IDS UU odnosno UU kao NIO značilo bi da molba ne ide izvesno na MNO za jezik i književnost, već interdisciplinarnom MNO koji može biti formiran.

Na osnovu svega navedenog, a utemeljeno na članu 19. Pravilnika o postupku, načinu vrednovanja i kvantitativnom iskazivanju naučnoistraživačkih rezultata istraživača ("Sl. glasnik RS", br. 24/2016 i 21/2017) koji glasi:

„Ukoliko naučno veće ili nastavno-naučno veće naučnoistraživačke organizacije ne pokrene postupak za izbor u naučno zvanje u zakonski predviđenom roku ili donese negativnu odluku o zahtevu za sticanje naučnog zvanja, kandidat može podneti zahtev drugoj kompetentnoj naučnoistraživačkoj organizaciji ili Komisiji za sticanje naučnih zvanja.“

ne mogu podržati pozitivan izveštaj Komisije. U smislu navedenog člana predlažem kandidatkinji da zahtev za izbor u zvanje uputi:

a) Univerzitetu umetnosti koji ima status naučnoistraživačke organizacije, obzirom da je dr Jelena Guga stekla zvanje doktor nauka na IDS UU i da bi komisija koja bi imenovao UU sigurno sinergijom oblasti predstavljenih pojedinačnim članovima i njihovim znanjem i radom u potpunosti i jasno mogla da proceni i pozitivno oceni Molbu za izbor u zvanje. (Recentni poziv Fonda za nauku za teme veštačke inteligencije kojom se bavi kandidatkinja (pogotovu u vremenu postdoktorskih studija) označio je ovu oblast kao interdisciplinarnu, te oblast koja podrazumeva skup različito disciplinarnih istraživača iz tehničkih nauka, društvenih nauka, i konačno humanistike. Sastav Komisije analogan ovoj klasifikaciji - koja je i klasifikacija MNO-a, a potiče dalje iz SANU-a – se lako može ostvariti na IDS UU.)

b) Institutu za Multidisciplinarna Istraživanja BU čije su kompetencije adekvatne i koja kompleks oblasti istraživanja kandidatkinje navodi kao prvu na listi prioriternih oblasti kojima se bavi.

c) Institutu filozofskog fakulteta kome kao matične pripadaju oblasti istorije, filozofije, estetike umetnosti, upravo na način definisan u radu kandidatkinje nove umetnosti/novi mediji.

U Beogradu, 26.11.2020.

dr Nevena Daković, red. prof.

dr Ivan Medenica, red. prof.

